

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 29. 9. 2021
COM(2021) 609 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

o európskych misiách

Oznámenie Komisie o európskych misiách

1. Úvod

Reakcia Európanov na extrémne poveternostné podmienky počas tohto leta vo viacerých krajinách EÚ svedčí o sile a význame európskej solidarity a spolupráce. Európske krajiny si navzájom urýchlene pomáhali v boji proti prírodným požiarom, pri odstraňovaní škôd spôsobených záplavami a poskytovaní finančnej pomoci tým, ktorí prišli o svoje domovy. Tieto živelné pohromy opätovne potvrdzujú naliehavosť krízovej situácie v oblasti klímy a biodiverzity v Európe a na celom svete.

Pandémia COVID-19, ktorá priniesla výzvy v oblasti zdravia a sociálno-ekonomické výzvy, jasne preukázala, že krízu možno najlepšie riešiť solidaritou, koordinovanou činnosťou a zásadnou úlohou nezávislej vedy. Zároveň išlo o dôrazné upozornenie na to, že žiadna kríza neexistuje vo vákuu. Aj keď mala pandémia pozitívny vplyv napríklad na kvalitu ovzdušia v mestách alebo miestnu angažovanosť susedov podávajúcich si pomocnú ruku, zároveň ovplyvnila iné riziká v oblasti zdravia, ako je rakovina, a to obmedzením činností na jej prevenciu, včasné odhalenie, diagnostiku a liečbu.

Tieto krízy v oblasti klímy a zdravia sú výzvou pre všetkých spoločenských aktérov konať a spojiť sily novými a inovačnými spôsobmi. Zachovávanie súčasného stavu nie je riešením. Európania si uvedomujú nalievajú potrebu konať a pri hľadaní riešení dôrazne podporujú vedu. Vytvára sa tým jedinečný impulz pre nový druh politiky v oblasti výskumu a inovácií. Vychádzajúc z rovnakého tímového ducha a pripravenosti spolupracovať, ktoré sa preukázali v týchto náročných okamihoch, môžeme smelo a ambiciózne formovať budúcnosť, v ktorej chceme žiť.

Európsky parlament a Rada EÚ na základe toho poverili Komisiu, aby zaviedla nový spôsob práce vo všetkých oblastiach politiky, špecializácií a vedy, pričom bude priamo spolupracovať so spoločnosťami, s miestnymi spoločenstvami a so znalostným a inovačným spoločenstvom: Misie EÚ¹. Opierajú sa o výskum a inovácie², pričom ich cieľom je riešiť spoločenské výzvy a opätovne prepojiť občanov s Európskou úniou inšpiráciou a motiváciou k tomu, aby zlepšili svoje životy a životy ostatných.

¹ Misie majú svoj právny základ v nariadení o programe Horizont Európa [nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695 z 28. apríla 2021, článok 8].

² Znázornené sú len rozpočty na podporu misie v rámci programu Horizont Európa z jeho Piliara 2, bez očakávaného významného financovania z iných programov.

Toto je naša príležitosť spoločne pracovať na zdravej, zelenej a digitálnej budúcnosti. Toto je naša misia.

2. Misie EÚ

Misie EÚ vychádzajú z myšlienky, že zložité spoločenské výzvy si vyžadujú koordinované úsilie v celej Európe, aby priniesli výsledky. Sú podporou ambiciózných priorít tejto Komisie a uznaním, že musíme ísť nad rámec existujúcich nástrojov. Misie budú prinášať výsledky prostredníctvom *novej úlohy pre výskum a inovácie* v rámci programu Horizont Európa v kombinácii s koordinovaným *celkovým prístupom* a *novými vzťahmi s občanmi*. Misie EÚ stanovujú odvážne, konkrétne a merateľné ciele v jasne vymedzenom časovom rámci, ktorých výsledky možno realisticky očakávať. Monitorovanie a hodnotenie budú prebiehať nepretržite. Misie budú predstavovať koordinované úsilie Komisie s cieľom sústreďovať potrebné zdroje z hľadiska programov financovania, politik a regulačných opatrení, zdrojov údajov a ich služieb³, ako aj iných činností na dosiahnutie ich cieľov. Budú plne mobilizovať a zapájať verejné a súkromné subjekty, ako sú členské štáty EÚ, regionálne a miestne orgány, výskumné ústavy, podnikatelia a verejní aj súkromní investori, a to všetko na to, aby sa dosiahol skutočný a trvalý vplyv.

Obzvlášť rozhodujúcim prvkom misií EÚ bude nadviazanie komunikácie s miestnymi komunitami a zapojenie občanov Európy, jej obyvateľov, s cieľom zabezpečiť v spoločnosti prijímanie týchto nových riešení a prístupov.

Misie budú priamo podporovať priority, ako sú Európska zelená dohoda, európsky plán na boj proti rakovine, hospodárstvo, ktoré pracuje v prospech ľudí, Nový európsky Bauhaus⁴, ako aj obnovený program konkurencieschopnosti priemyslu EÚ a Vesmírny program Únie, pričom všetky podporujú ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja. Spoluzákonodarcovia identifikovali a odsúhlasili päť oblastí misií⁵, ktoré podrobne rozpracovali špecializované

³ Napr. Vesmírny program Únie, EMODnet, Climate-ADAPT.

⁴ S misiami budú spolupracovať na spoločných výzvach s cieľom urýchliť proces premeny priestorov, v ktorých žijeme, a nášho životného štýlu, a to v záujme udržateľnejšej, inkluzívnejšej a lepšej kvality života. https://europa.eu/new-european-bauhaus/system/files/2021-09/COM%282021%29_573_EN_ACT.pdf.

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1540387631519&uri=CELEX%3A52018PC0435>.

rady expertov v rámci misií, a to na základe rozsiahlych konzultácií so zainteresovanými stranami a s občanmi⁶. Komisia v súčasnosti začína vykonávanie piatich misií EÚ:

Adaptácia na zmenu klímy: podporiť aspoň 150 európskych regiónov a komunít, aby sa do roku 2030 stali odolnými voči zmene klímy.

Táto misia premení naliehavú výzvu adaptácie na zmenu klímy na príležitosť pre Európu, aby sa stala odolnou, spravodlivou a pripravenou vysporiadať sa s narušeniami klímy, ako sú extrémne poveternostné podmienky, prírodné požiare a infekčné choroby. Misia bude podporovať európske regióny v tom, aby boli pripravené na neodvratné zmeny a mimoriadne udalosti a aby si vymieňali skúsenosti a riešenia s cieľom zabráňovať stratám na životoch a stratám živobytia.

Rakovina: zlepšiť do roku 2030 kvalitu života viac než trom miliónom ľudí prostredníctvom prevencie a liečby a ľuďom postihnutým rakovinou vrátane ich rodín umožniť dlhší a kvalitnejší život.

Misia bude podporovať členské štáty, regióny a spoločenstvá v oblasti kontroly rakoviny, o to viac vzhľadom na nepriaznivý vplyv pandémie COVID-19. Misiou sa zlepši pochopenie onkologických ochorení, podporí sa prevencia, optimalizuje diagnostika a liečba, zlepši kvalita života pacientov a ich rodín a zabezpečí sa rovnaký prístup k starostlivosti v celej Európe. Misia bude považovať občanov vrátane pacientov za stredobod výskumu a inovácií a výskum a inovácie za stredobod vývoja politiky.

Obnoviť naše **oceány a vody** do roku 2030

Zmeny súvisiace s klímou v dôsledku ľudskej činnosti závažným spôsobom ohrozujú naše oceány a vody, a teda aj naše spoločnosti. Nový systematický prístup misie bude zameraný na oceány a vody ako celok a bude zohrávať kľúčovú úlohu pri dosahovaní klimatickej neutrality a obnove prírody. Misia pomôže dosiahnuť ciele EÚ na ochranu aspoň 30 % morskej oblasti EÚ, ako aj na obnovu morských ekosystémov a 25 000 km voľne tečúcich riek, na zabráňovanie znečisteniu morí a jeho odstraňovanie znížením plastového odpadu v mori, straty živín a používania chemických pesticídov o 50 % a na zabezpečenie klimaticky neutrálneho a obehového modrého hospodárstva s čistými nulovými emisiami z námornej dopravy.

⁶ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/missions-horizon-europe/citizen-events-and-specialised-missions-conferences_en.

100 klimaticky neutrálnych a inteligentných miest do roku 2030

Mestá zohrávajú kľúčovú úlohu pri dosahovaní klimatickej neutrality do roku 2050, keďže vytvárajú viac ako 70 % svetových emisií CO₂. Podporí sa aspoň 100 miest, aby sa do roku 2030 stali klimaticky neutrálnymi. V úzkej spolupráci s občanmi vypracujú tzv. zmluvy o klíme v meste, v ktorých sa podrobne stanoví stratégia na zavádzanie a monitorovanie inovačných a digitálnych riešení na dosiahnutie klimatickej neutrality. Budú mať vedúce postavenie, pokiaľ ide o inovácie v oblasti klímy, a preukážu riešenia na znižovanie uhlíka, ktoré umožnia všetkým ďalším mestám, aby do roku 2050 nasledovali ich príklad.

Dohoda o pôde pre Európu: 100 živých laboratórií a tzv. majákov, ktoré budú stáť v čele prechodu k zdravým pôdam do roku 2030

Život na Zemi závisí od zdravých pôd, ktoré sú však ohrozené na celom svete. V Európe sa 60 – 70 % pôd považuje za nezdravé, čo nás robí zraniteľnejšími voči potravinovej neistote a extrémnym prejavom počasia. Misia bude angažovať ľudí a vytvárať účinné partnerstvá vo všetkých odvetviach a na všetkých územiach s cieľom chrániť a obnovovať pôdy v Európe aj mimo nej. Bude prispievať k cieľom zelenej dohody týkajúcim sa udržateľného poľnohospodárstva, odolnosti proti zmene klímy, biodiverzity a nulového znečistenia.

3. Dosahovanie vplyvu

Nová úloha pre výskum a inovácie

Misie majú jasný východiskový bod v rámci výskumu a inovácií: na základe konkrétnych cieľov každej misie stanovujú činnosti v oblasti výskumu a inovácií spôsob, ako výsledky dosiahnuť. Rozsah misií ďaleko presahuje rozsah jediného výskumného projektu. Cieľ každej misie je základom portfólia činností v oblasti výskumu a inovácií, ktorých súčasťou bude základný a aplikovaný výskum, a to naprieč sektormi a oblasťami. Misie kladú dôraz na demonštrovanie, rozširovanie a replikáciu existujúcich a nových riešení vrátane sociálnych inovácií. Zabezpečí sa tým individualizovaný inovačný prístup vrátane sociálnej inovácie, ktorého súčasťou budú riešenia v plnej miere prispôsobené miestnym podmienkam. Prírastkové zmeny okrem toho nebudú postačujúce. Uvedené výzvy si vyžadujú disruptivnosť, nové nápady a riskovanie. Misie na dosiahnutie svojich cieľov plne podporujú

nekonvenčné myslenie stimuláciou pokusnej činnosti a viacerých riešení „zdola nahor“, ako aj inštitúcie vzdelávania a odbornej prípravy z dôvodu ich kľúčovej úlohy pri rozvoji nadania, znalostí a zručností občanov. Práve takáto otvorená, inkluzívna a inovačná spolupráca, zameraná aj na sociálny vplyv a transformácie s potrebou sociálnych investícií a nových učebných plánov, posilňuje našu šancu objaviť riešenia komplexných spoločenských výziev, ktorými sa misie zaoberajú, ako aj podporu spin-off podnikov, združovanie súkromných investícií a zlepšovanie zručností výskumníkov a ich povolania. Misie budú predstavovať jedinečnú príležitosť na kombinovanie kapacity verejného sektora podporovať pokusnú činnosť a akceptovať neúspech s inovačnými a disruptívnymi kapacitami súkromného sektora.

Príklady misií

- **Misia „Adaptácia na zmenu klímy“** zabezpečí aspoň 75 rozsiahlych demonštračných projektov systémovej transformácie s cieľom pripraviť sa na závažné nebezpečenstvá, ktoré zapríčiňuje zmena klímy, ako sú záplavy, prispôbených miestnym podmienkam a spájajúcich technické opatrenia s riešeniami blízkymi prírode.
- **Misia „Rakovina“** a európsky plán na boj proti rakovine pomôžu vytvoriť nové komplexné onkologické infraštruktúry, ktorých cieľom bude zlepšiť prístup pacientov k vysokokvalitnej onkologickej starostlivosti a ku klinickému skúšaniam. Ich vytvorenie si vyžaduje vysoko cielený prístup EÚ, v ktorom sa odzrkadľujú osobitosti každého systému zdravotnej starostlivosti, ako aj existujúce nerovnosti. Základným stavebným kameňom je úzka spolupráca medzi tvorcami politík, výskumnými pracovníkmi, zdravotníckymi pracovníkmi a pacientmi.
- **Misia „Obnoviť naše oceány a vody“** bude podporovať digitálny znalostný systém týkajúci sa oceánov a vôd, čo zahŕňa vývoj Digitálneho dvojčat'a oceánu a jeho začlenenie do iniciatívy Destinácia Zem v rámci programu Digitálna Európa. Misia uskutoční pilotné projekty a otestuje prelomový výskum a inovácie s cieľom mapovať, monitorovať, predvídať, riadiť a obnoviť oceán a vody, ktoré sú pod vplyvom nepriaznivej zmeny klímy a antropogénneho tlaku. Bude vychádzať

z existujúcich a plánovaných európskych infraštruktúr a služieb, ako sú Copernicus⁷ a/alebo EMODnet⁸, a bude ich rozširovať.

- **Misia „Klimaticky neutrálne a inteligentné mestá“** bude podporovať širokú škálu činností naprieč odvetvami v oblasti výskumu a inovácií na vývoj, testovanie, demonštráciu a rozširovanie inovačných riešení na dosiahnutie klimatickej neutrality v mestách. Urýchli sa tým kapacita miest dosiahnuť klimatickú neutralitu a pomôže sa tým mestám, aby sa stali centrami zameranými na rozširovanie inovačných riešení.
- **Misia „Dohoda o pôde pre Európu“** bude klásť spoločenstvá a zainteresované strany do stredobodu inovačného procesu. Prerazí cestu rozsiahlemu zavádzaniu 100 živých laboratórií a tzv. majákov, v rámci ktorých môžu ľudia zo všetkých oblastí života a podniky spoločne vytvárať vedomosti a riešenia v reálnych podmienkach a názorne predvádzať ich hodnotu.

Celkový prístup

V rámci misií EÚ sa uznáva, že spoločenské výzvy si vyžadujú komplexný celkový prístup, ktorý presahuje hranice politik, programov a rôznych úrovní riadenia. Misie uľahčujú takýto prístup stanovením jasného cieľa a spoločnou dohodou o lehote, do ktorej sa musí tento cieľ uskutočniť. Skutočný vplyv následne vyplýva zo schopnosti misií zmobilizovať všetkých aktérov – rôzne úrovne verejnej správy, výskumných pracovníkov a inovátorov, vzdelávacie inštitúcie, malé a veľké podniky, investorov a občiansku spoločnosť – okolo týchto konkrétnych a dosiahnuteľných cieľov. Od začiatku poskytuje príležitosť identifikovať nevyhnutných aktérov, politiky a nástroje, ako aj zabezpečiť spoločnú zodpovednosť a záväzky všetkých zúčastnených strán. Na usmerňovanie vypracovania plánov vykonávania misií EÚ sa vytvoril špecializovaný model riadenia Komisie s cieľom zabezpečiť koordináciu a identifikovať synergie na podporu cieľov misií. Úzke zapojenie členských štátov a pridružených krajín bude mať zásadný význam pri dosahovaní cieľov misií a zosúladení s vnútroštátnymi stratégiami. S cieľom pomôcť preklenúť rozdiely v oblasti inovácií medzi členskými štátmi a regiónmi sa určia komplementárnosti s regionálnymi stratégiami a stratégiami pre inteligentnú špecializáciu, a to s podporou Výboru regiónov a európskych sietí na podporu MSP a inovácií.

⁷ <https://www.copernicus.eu/sk>.

⁸ Európska námorná monitorovacia a dátová sieť.

Príklady misií

- V rámci misie „**Klimaticky neutrálne a inteligentné mestá**“ sa uplatní prístup vychádzajúci z dopytu a platforma misie poskytne mestám potrebné technické, regulačné a finančné odborné znalosti na to, aby napredovali smerom ku klimatickej neutralite. Misia bude zároveň podporovať portfólio demonštračných zariadení a pilotných projektov v oblasti výskumu a inovácií, ktoré reagujú na potreby vyjadrené mestami, s plnou účasťou všetkých relevantných aktérov na vnútroštátnej a miestnej úrovni.
- Misia „**Rakovina**“ naštartuje jedinečnú spoluprácu s členskými štátmi a so zainteresovanými stranami na regionálnej a vnútroštátnej úrovni, ako aj na úrovni EÚ. Nový model spoločného riadenia⁹ so štruktúrovaným dialógom zabezpečí systematickú a účinnú integráciu pokroku vo výskume, v inováciách a politike v oblasti rakoviny v Európe.
- Misia „**Obnoviť naše oceány a vody**“ spojí všetkých príslušných aktérov prostredníctvom chárty vykonávania. Charty budú partnerov zaväzovať k tomu, aby vytvorili majáky na úrovni povodí na riešenie spoločných cezhraničných problémov, ako sú obnova morských a sladkovodných ekosystémov, znečisťovanie a podpora klimaticky neutrálneho modrého hospodárstva v celej EÚ.

Nový vzťah s občanmi

Ďalším dôležitým novým prvkom prístupu misií je spôsob, akým všeobecne angažujú ľudí, a najmä mládež, spoločenstvá a sociálnych partnerov. Nové príležitosti participatívnej demokracie v celej Európe, a to vrátane digitálnych technológií navrhnutých tak, aby odolávali nekalým aktérom, umožňujú a vytvárajú potrebu prehodnotiť spôsob, akým občania môžu pomáhať formovať, vykonávať a monitorovať politiky, ktoré môžu mať pozitívny vplyv na ich životy.

Misie navrhujú nový spôsob hľadania riešení, ktorý je koncipovaný tak, aby zjednodušil a zatraktívnil zapojenie ľudí. Zameriavajú sa na jasné a konkrétne ciele, čím sa pridaná

⁹ Vytvorila sa „spoločná podskupina v oblasti rakoviny“ v rámci riadiacej skupiny pre podporu zdravia a prevenciu chorôb, ktorá pozostáva z ministerstiev výskumu a zdravotníctva; vytvorila sa „kontaktná skupina zainteresovaných strán“ v rámci platformy politiky Komisie v oblasti zdravia, ktorej súčasťou je viac ako 300 zaregistrovaných organizácií.

hodnota opatrení na úrovni Európskej únie stáva omnoho hmatateľnejšia, zaujímavejšia a pútavejšia. Sociálna inovácia a činnosti občanov v oblasti vedy majú obrovský potenciál prispieť k dosiahnutiu cieľov misie. Diskusie a výmeny medzi radami misií a občanmi z celej Európy sa uskutočnili počas celého roku 2019 a 2020¹⁰ s cieľom poskytnúť vstupy a pripomienky k ich návrhom a budú naďalej pokračovať vo fázach vykonávania a monitorovania misií prostredníctvom prostriedkov určených pre každú misiu a podpory dialógu medzi misiami. Konferencia o budúcnosti Európy¹¹ zaviedla funkcie na podporu dialógu s občanmi počas svojich panelových diskusií a počas životného cyklu misií sa vytvoria špecifické prostriedky na podporu takéhoto dialógu.

Príklady misií:

- **Misia „Adaptácia na zmenu klímy“** bude podporovať zúčastnené regióny pri konzultáciách a priame angažovanie občanov, a to vrátane panelových diskusií alebo najdostupnejších prostriedkov, orgánov a podnikov s cieľom vypracovať regionálne plány v oblasti klimatických rizík a transformačné činnosti.
- V rámci **misie „Klimaticky neutrálne a inteligentné mestá“** zapoja vybrané mestá svojich občanov do prípravy cieľov tzv. zmlúv o klíme v meste, aby pomohli dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2030. Počas vykonávania bude pokračovať aktívne zapojenie občanov do miestne organizovaných prístupov, budujúc zodpovednosť a legitímnosť opatrení, ktoré miestne orgány zavedú.
- **Misia „Dohoda o pôde pre Európu“** bude podporovať občanov, aby sa stali tzv. stevardmi pôd. Občania budú využívať príležitosti zažiť v praxi, ako zdravie pôdy vplýva na ich životy, a budú sa podporovať v tom, aby sa zúčastňovali na iniciatívach občianskej vedy, napríklad aby pomáhali pri zhromažďovaní údajov v záujme monitorovania pôd.
- Mladí ľudia budú vyzvaní, aby pomáhali chrániť planétu prostredníctvom plánovanej iniciatívy v oblasti klímy v rámci **Európskeho zboru solidarity**.

4. Záver

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/missions-horizon-europe/citizen-events-and-specialised-missions-conferences_en.

¹¹ <https://futureu.europa.eu/?locale=sk>.

Misie EÚ sú navrhnuté tak, aby fungovali iným spôsobom. Predstavujú inovačný spôsob spolupráce, riešenia problémov a zlepšovania životov občanov v Európe aj mimo nej. Konkrétne ciele misií a ich časový horizont na dosiahnutie výsledkov do roku 2030 poskytujú jasné nasmerovanie, pokiaľ ide o meranie úspechov a pomoc pri mobilizácii podpory Európanov zo všetkých krajín, odvetví a disciplín.

Komisia pri dosahovaní cieľov misií zmobilizuje primerané nástroje a zdroje. Komisia na začatie vykonávania piatich misií vyčlení z programu Horizont Európa 1,89 miliardy EUR na obdobie 2021 – 2023. Prvá hlavná tranža sa vyčlení do konca roka 2021. Komisia najneskôr do roku 2023 vykoná posúdenie piatich misií a budúcich finančných potrieb.

Aby misie dosiahli svoje ciele, musia mobilizáciou spoločenských a verejnej správy umožniť spoločné vzdelávanie a pokusnú činnosť v celej Európe, a to s cieľom inovovať. Rozhodujúcim faktorom úspechu je aktívne zapojenie členských štátov, regiónov, miestnych orgánov, výskumných pracovníkov, inovátorov, súkromného sektora, občanov, občianskej spoločnosti a investorov. Rovnako kľúčovými budú podpora a vstupy Európskeho parlamentu, napríklad prostredníctvom práce jeho Osobitného výboru pre boj proti rakovine. Okrem toho sa má vyvinúť aj medzinárodný profil. Počas nasledujúcich mesiacov sa budú organizovať diskusie so všetkými relevantnými aktérmi, aby sa vymedzila spolupráca a stanovili sa očakávania týkajúce sa ich účasti na dosahovaní cieľov misií.

Ambiciózne záväzky počas časového rozpätia takmer desiatich rokov predstavujú odvážny a nevyhnutný odklon od tradičnej tvorby politík. Charakter výziev a potenciálne prínosy si vyžadujú, aby sme podnikli rozhodné kroky. Je čas na odvahu.

Príloha – Prehľad o misiách

Misia „Adaptácia na zmenu klímy“ podporí aspoň 150 európskych regiónov a komunít, aby sa do roku 2030 stali odolnými voči zmene klímy

Prečo európska misia?

Zmena klímy predstavuje bezprostredné ohrozenie nášho **zdravia** a **hospodárstva** zvyšovaním frekvencie a intenzity extrémnych prejavov počasia, ako sú:

- záplavy,
- hurikány,
- lesné požiare,
- vlny horúčav,
- suchá.

Vplyvy zmeny klímy v EÚ už teraz spôsobujú straty vo výške najmenej **12 miliárd EUR** ročne. Z odhadov vyplýva, že ak nebudeme **konat' teraz**, tieto straty budú rýchlo narastať.

Príležitosti

Podpora našich regiónov, aby sa stali odolnými voči zmene klímy, im pomáha:

- **pripraviť sa** na neodvratné zmeny a mimoriadne udalosti,
- **vymieňať si skúsenosti** a riešenia s mnohými prínosmi,
- **zabrániť** závažným hospodárskym stratám.

Ciele

Táto misia má za cieľ:

- podporiť regióny, aby týmto klimatickým rizikám a príležitostiam lepšie rozumeli, boli na ne lepšie pripravené a lepšie ich zvládali,
- podporiť regióny, aby vyvíjali transformačné cesty a činnosti,
- podporiť inovačné riešenia v oblasti odolnosti voči zmene klímy a pomáhať pri hľadaní ďalších investícií,
- urýchliť transformáciu aspoň 150 regiónov, aby boli v budúcnosti odolné voči zmene klímy,
- zaviesť aspoň 75 rozsiahlych demonštračných projektov systémovej transformácie na odolnosť voči zmene klímy.

Opatrenia

- Na podporu a koordináciu vykonávania misie a na pomoc zúčastneným regiónom sa vytvorí platforma vykonávania misie.
- Počas obdobia 2021 – 2023 sa z programu Horizont Európa na podporu vykonávania misie bude investovať **368,36 milióna EUR**.

- Misia začne činnosť so 60 – 100 regiónmi a prvé opatrenia sa vykonajú medzi rokmi 2021 a 2023.
- Misia bude následne podporovať rozvoj inovačných riešení v oblasti odolnosti voči zmene klímy a ich vykonávanie v praxi v ďalších 50 – 100 regiónoch.

Misia „Rakovina“, ktorej cieľom je prostredníctvom prevencie a liečby zlepšiť do roku 2030 kvalitu života viac než trom miliónom ľudí a umožniť ľuďom postihnutým rakovinou vráťane ich rodín dlhší a kvalitnejší život

Prečo európska misia?

Rakovina je veľkou a **rastúcou spoločenskou výzvou** a vytvára obrovský tlak na systémy zdravotnej starostlivosti, pričom **obmedzuje počet osôb, ktoré majú včasný prístup k diagnostike alebo liečbe:**

- v EÚ je každý rok diagnostikovaná rakovina 2,7 milióna ľudí (počet sa bude zvyšovať),
- na rakovinu každý rok zomiera 1,3 milióna ľudí (počet sa bude zvyšovať),
- **celkové náklady súvisiace s rakovinou sa v Európe za rok 2018 odhadujú na 199 miliárd EUR.**

Riešenie týchto výziev nemožno dosiahnuť existujúcimi, často roztrieštenými činnosťami na úrovni EÚ, vnútroštátnej a regionálnej úrovni, o to viac vzhľadom na nepriaznivý vplyv pandémie COVID-19.

Príležitosti

Tieto výzvy predstavujú pre misiu „Rakovina“ **jedinečnú príležitosť** na:

- zlepšenie kontroly rakoviny v celej Európe,
- postavenie občanov vrátane pacientov do stredobodu výskumu a inovácií,
- zabezpečenie systematickej integrácie výskumu a inovácií do rozvoja politiky, ako aj podporu vykonávania európskeho plánu na boj proti rakovine.

Ciele

Misia spoločne s európskym plánom na boj proti rakovine pomôže:

- zrealizovať strategický program pre výskum a inováciu v záujme lepšieho pochopenia rakoviny,
- navrhnuť účinné stratégie prevencie,
- vyvinúť nové metódy skríningu a včasného odhalenia,
- umožniť optimalizovanú diagnostiku a lepšiu liečbu,
- zlepšiť kvalitu života pacientov a ich rodín,
- poskytnúť individualizovanú podporu krajinám, regiónom a komunitám,
- nastoliť vysokú úroveň spolupráce v rámci komunity na boj proti rakovine.

Opatrenia

- Počas obdobia 2021 – 2023 sa z programu Horizont Európa na podporu vykonávania misie vyčlení **378,2 milióna EUR**.
- Vytvorí sa platforma EÚ s názvom „UNderstanding CANcer.eu“ (UNCAN.eu) a európske digitálne centrum pre onkologických pacientov a podporí sa sieť komplexných onkologických infraštruktúr.

Misia „Obnoviť naše oceány a vody do roku 2030“

Prečo európska misia?

Život na Zemi závisí od **zdravia prepojeného systému oceánov, morí a vnútrozemských vôd**, ktoré pokrývajú približne 75 % zemského povrchu. Upravujú naše podnebie a sú zdrojom kyslíka, pitnej vody, čistej energie a jedla. Zmeny v dôsledku ľudskej činnosti však závažne ohrozujú naše oceány a vody, čo vedie k:

- znečisteniu,
- strate biodiverzity,
- extrémnym prejavom počasia, ako sú záplavy, suchá a vlny horúčav.

Aby sme zvrátili proces degradácie našich oceánov a vôd, musíme **konať teraz**.

Príležitosti

Obnovené oceány a zdravé vody môžu zohrávať **klúčovú úlohu** pri dosahovaní:

- **klimatickej neutrality** □ Oceány a vody sú hlavnými záchytmi uhlíka a sú nevyhnutné pre adaptáciu na zmenu klímy.
- **biodiverzity** □ Oceány a vody sú domovom bohatej rozmanitosti druhov.
- **hospodárskeho blahobytu** □ Odhaduje sa, že oceány budú do roku 2030 ročne prinášať 2,5 bilióna EUR.

Ciele

Táto misia má za cieľ:

- **chrániť a obnovovať vodné ekosystémy a biodiverzitu:**
 - ochrana aspoň 30 % morskej oblasti EÚ,
 - prísna ochrana aspoň 10 % morskej oblasti EÚ,
 - obnova aspoň 25 000 km voľne tečúcich riek,
 - obnova morských a pobrežných ekosystémov¹².
- **zabrániť znečisteniu a odstraňovať ho:**

¹² Misia bude zároveň prispievať k budúcim cieľom obnovy prírody v oblasti morského prostredia, ako sa uvádza v stratégii EÚ v oblasti biodiverzity na rok 2030.

- aspoň o 50 % menej plastového odpadu v moriach,
- aspoň o 30 % menej mikroplastov uvoľňovaných do životného prostredia,
- aspoň o 50 % menšia strata živín,
- aspoň o 50 % menšie používanie chemických pesticídov.
- ***zabezpečiť, aby modré hospodárstvo EÚ bolo uhlíkovo neutrálne a obehové:***
 - čisté nulové emisie z námornej dopravy,
 - akvakultúra s nulovými emisiami uhlíka a s nízkym vplyvom na životné prostredie,
 - obehové, nízkouhlíkové viacúčelové využívanie morí a vodných plôch.

Opatrenia

- Počas obdobia 2021 – 2023 sa z programu Horizont Európa na podporu vykonávania misie vyčlení 344,16 milióna EUR vrátane ďalšieho financovania z Európskeho námorného, rybolovného a akvakultúrneho fondu, programu InvestEU a z iných programov, napr. z Vesmírneho programu EÚ.
- Vytvoria sa tzv. majáky v hlavných morských oblastiach a povodiach riek na uskutočnenie pilotných projektov, demonštrovanie a zavádzanie riešení na dosiahnutie cieľov misie.
- Uzavrú sa charty o vykonávaní majákov s cieľom zabezpečiť riadenie a politické záväzky.
- Vytvoria sa tzv. modré parky v celej EÚ s cieľom vytvoriť nové príležitosti na obnovu a ochranu, ako aj rozšíriť siete chránených morských oblastí.
- Zavedie sa digitálny znalostný systém týkajúci sa oceánov a vôd, čo zahŕňa vývoj Digitálneho dvojčata oceánu, opatrenia, ktoré prispieva k činnostiam iniciatívy Destinácia Zem, ako aj zlepšené environmentálne monitorovanie zdravia oceánov, ktoré podporuje účinné hospodárenie s vodami.
- Európski občania a miestne spoločenstvá sa prepoja, zmobilizujú a podporia, aby inkluzívnejším spôsobom vykonávali opatrenia na obnovu oceánov a vôd.

Misia „100 klimaticky neutrálnych a inteligentných miest do roku 2030“

Prečo európska misia?

Mestá zohrávajú kľúčovú úlohu pri **dosahovaní klimatickej neutrality** do roku 2050. Tieto mestá:

- zaberajú iba 4 % plochy EÚ,
- sú domovom pre 75 % občanov EÚ,
- predstavujú viac ako 65 % celosvetovej energetickej spotreby,
- sú zdrojom viac ako 70 % svetových emisií CO₂.

Napriek tomu, že viaceré mestá sa zaviazali znížiť emisie skleníkových plynov, iba malá časť z nich prijala cieľ dosiahnuť do roku 2030 klimatickú neutralitu.

Príležitosti

Klimaticky neutrálne a inteligentné mestá:

- budú podstatne prispievať k cieľom EÚ v oblasti znižovania emisií o 55 %,
- ponúknu občanom čistejšie ovzdušie, bezpečnejšiu dopravu a nižšiu preťaženosť dopravy,
- budú mať vedúce postavenie v oblasti klimatických a digitálnych inovácií, čím Európu zatriaktívnia pre investície zo strany inovačných podnikov a pre kvalifikovaných pracovníkov,
- budú miestami, v ktorých sa „politika spája s občanmi“ a v ktorých sa Európska zelená dohoda stáva súčasťou každodenného života Európanov,
- budú zdrojom inšpirácie pre ostatné mestá v Európe aj mimo nej, aby sa stali klimaticky neutrálnymi.

Ciele

Misia zapojí miestne orgány, občanov, podniky, investorov, ako aj regionálne a vnútroštátne orgány do:

1. **realizácie 100 klimaticky neutrálnych a inteligentných miest do roku 2030;**
2. zabezpečenia, že tieto mestá budú slúžiť ako centrá pokusných činností a inovácií, ktoré **umožnia všetkým európskym mestám, aby do roku 2050 nasledovali ich príklad.**

Opatrenia

- Počas obdobia 2021 – 2023 sa z programu Horizont Európa na podporu vykonávania misie bude investovať **359,29 milióna EUR**.
- Platforma misie poskytne mestám technickú, regulačnú a finančnú pomoc (2021).
- Mestá vypracujú, uzavru a budú vykonávať tzv. zmluvy o klíme v meste, ktoré sa vypracujú v spolupráci s občanmi a miestnymi zainteresovanými stranami a ktoré podpíše ich starosta alebo politický zástupca.
 - 2021: Výzva na vyjadrenie záujmu
 - 2022: Výber miest a príprava prvých tzv. zmlúv o klíme v meste
- Spustí sa portfólio projektov v oblasti výskumu a inovácií (2023).
- Svetové centrum na výmenu poznatkov uľahčí túto výmenu medzi mestami v Európe aj mimo nej (2023).
- Značka misie prispeje k zviditeľneniu a vytvorí príležitosti financovania, napr. v spolupráci so skupinou Európskej investičnej banky.
- Sieť vnútroštátnych, miestnych a regionálnych orgánov pomôže zvýšiť pripravenosť na prechod smerom ku klimatickej neutralite miest v ich príslušných krajinách.

Misia „Dohoda o pôde pre Európu“ – 100 živých laboratórií a tzv. majákov, ktoré budú stáť v čele prechodu k zdravým pôdam do roku 2030

Prečo európska misia?

Život na Zemi závisí od zdravých pôd, ale tie sú v Európe a na celom svete ohrozené:

- Pôdy sú základom 95 % našich potravín a ďalších základných ekosystémových služieb, ako je čistá voda, biodiverzita a regulácia klímy. V EÚ sa však 60 – 70 % pôd považuje za „nezdravé“, čo nás robí zraniteľnejšími voči potravinovej neistote a extrémnym prejavom počasia.
- Približne 70 % poľnohospodárskej pôdy v EÚ obsahuje nadmerné úrovne živín, ktoré majú negatívne účinky na kvalitu vody a biodiverzitu.
- Približne 25 % pôdy v južnej, strednej a vo východnej Európe je vystavených vysokému alebo veľmi vysokému riziku dezertifikácie.
- Náklady spojené s degradáciou pôd v EÚ podľa odhadov presahujú 50 miliárd EUR ročne.

Je čas konať, aby budúce generácie zdedili čisté, plodné a odolné pôdy.

Príležitosti

Tieto výzvy predstavujú pre misiu Dohoda o pôde pre Európu jedinečnú príležitosť na:

- angažovanie ľudí a vytvorenie účinných partnerstiev vo všetkých odvetviach a na všetkých územiach na ochranu a obnovu pôd,
- prispievanie k udržateľnému poľnohospodárstvu a lesnému hospodárstvu, zdravým a bezpečným potravinovým systémom, odolnosti voči zmene klímy, biodiverzite, nulovému znečisťovaniu, dynamickým vidieckym oblastiam a ďalším ambíciám zelenej dohody,
- podporovanie ambície EÚ viesť celosvetové úsilie, najmä v oblasti cieľov udržateľného rozvoja.

Ciele

Aby stála na čele prechodu k zdravým pôdam do roku 2030, misia:

- bude financovať ambiciózny výskumný a inovačný program so silným dôrazom na sociálne vedy,
- zavedie účinnú sieť 100 živých laboratórií a tzv. majákov s cieľom spoločne vytvárať vedomosti, testovať riešenia a názorne v reálnych podmienkach predvádzať ich hodnotu,
- vytvorí harmonizovaný rámec určený na monitorovanie pôd a podávanie správ v Európe,
- bude zvyšovať povedomie o zásadnom význame pôd.

Opatrenia

- Počas obdobia 2021 – 2023 sa z programu Horizont Európa na podporu vykonávania misie bude investovať **320 miliónov EUR**.

- Spustí sa prvá vlna živých laboratórií v regiónoch po celej Európe (2023 – 2024).
- Vytvorí sa koordinovaná platforma dohľadu nad sieťou 100 živých laboratórií a tzv. majákov.
- Podporia sa ciele siete na zapojenie regiónov a regionálnych zainteresovaných strán, podnikov a občanov (2023 – 2027).
- Spustí sa kampaň o zdraví pôdy európskeho partnerstva v oblasti inovácií zameraného na poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť so zameraním na odvetvia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva.
- Zriadi sa medzinárodné výskumné konzorcium pre sekvestráciu uhlíka do pôdy.